

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Д.Ф 4/2023
Пенітенціарної академії України
доктору юридичних наук, доценту,
заслуженому юристу України
Садігу ТАГІЄВУ

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук, старшого наукового співробітника Тичини Дмитра Михайловича на дисертацію Барбарош Лариси Миколаївни на тему «Прокуратура як суб'єкт запобігання домашній злочинності в Україні», представлену до захисту у разову спеціалізовану вчену раду Пенітенціарної академії України на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми

Відповідно до Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3) й має право на свободу та особисту недоторканність (ст. 29). На виконання цих положень Національна стратегія у сфері прав людини (2021 р.) визнала стратегічною ціллю забезпечення прав людини відповідно до загально визнаних міжнародних стандартів.

Сьогодні наша країна, крім воєнних подій, переживає глибокі соціально-економічні перетворення, а в їх межах – криміналізацію багатьох сфер життєдіяльності. Не є винятком у цьому процесі й сімейно-побутова сфера, яка стала об'єктом учинення протиправних діянь, що призводить до зниження життєвого рівня, збільшення кількості населення, що знаходиться на межі або за межею бідності, послаблення інфраструктури охорони здоров'я, освіти й культури тощо. На державному рівні в країні визнано наявність проблеми домашньої злочинності ще у 2001 р., коли на підставі положень Конституції України та Конвенції ООН про права дитини було прийнято закони України «Про охорону дитинства» та «Про попередження насильства в сім'ї». У цих законодавчих актах надано визначення таких понять, як «насильство», «жертва насильства», а також введено термін «захисний припис», однак необхідність впровадження правових норм, що відповідатимуть сучасним міжнародним та європейським стандартам, зумовила прийняття згодом Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (2017 р.), що розширював коло суб'єктів, на яких покладається здійснення заходів із запобігання та протидії домашньому насильству.

З огляду на те, що євроінтеграційні прагнення України зумовлюють безумовне забезпечення дотримання прав і свобод людини, формування національної правової бази щодо запобігання злочинності у сімейно-побутовій сфері невинувато затягнулося. Зокрема, ідеться про Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція, 2011 р.) як всеосяжну міжнародну угоду, що слугує основою дій для багатьох країн Європи та на інших континентах, яку невмотивовано зі значним запізненням, ратифіковано лише 22 червня 2022 р. Попри це, задекларовані законодавчі й інституційні зміни, визначені Стамбульською конвенцією, донині залишаються на стадії опрацювання та реалізації.

В умовах воєнного стану, у державі збільшилася суспільна напруга, чимало людей втратили близьких, житло, роботу. З'явилася значна кількість внутрішньо переміщених осіб та зросла інтенсивність насильницької поведінки. Такі негативні тенденції спричинили високий рівень індикаторів домашньої злочинності й зумовили необхідність розроблення сучасних науково обґрунтованих засад запобігання з урахуванням концептуальних підходів вітчизняних і зарубіжних учених у галузі кримінології, національного законодавства й міжнародно-правових документів, практики діяльності прокуратури України.

Тому враховуючи, що одним із важливих завдань наук кримінально-правового циклу є безперервне озброєння правоохоронних органів ефективними засобами й методами боротьби зі злочинністю, наведені обставини визначають нагальну потребу в активізації наукових досліджень проблематики, що має не лише теоретичне, а й практичне значення, позаяк прокурорська практика відчуває потребу в сучасних заходах запобігання таким кримінальним протиправним проявам. Таким чином, актуальність теми дисертаційного дослідження Барбарош Лариси Миколаївни не викликає сумнівів як у науково-теоретичному, так і у практичному аспектах.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій Л. М. Барбарош відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Робота виконана у Пенітенціарній академії України в рамках Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (затвердженій Законом України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV), Національної стратегії у сфері прав людини (затвердженій Указом Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021), Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки (затвердженій Указом Президента України від 11 червня 2021 р. № 231/2021), Пріоритетних напрямів розвитку правової

науки на 2016–2020 рр. (затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р.) та науково-дослідних робіт кафедри кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології Академії Державної пенітенціарної служби на 2017–2021 роки на тему «Права і свободи людини і громадянина та їх захист кримінально-правовими, кримінально-виконавчими засобами й системою заходів запобігання злочинам» (державний реєстраційний номер 0117u007206) і на 2022–2026 роки на тему «Проблеми запровадження та застосування кримінально-правових засобів реагування в умовах реформування законодавства України про публічно-правову відповідальність» (державний реєстраційний номер 0122U002480).

Основні положення та результати дисертації відображено у 13 наукових публікаціях, з яких чотири статті – у виданнях, що включені МОН України до Переліку наукових фахових видань з юридичних наук, дві додатково відображають наукові результати дисертації (одна з яких – у зарубіжному юридичному виданні), сім – у збірниках тез наукових доповідей, що оприлюднені на науково-практичних конференціях та круглому столі. Вони відображають наукову новизну обраної Л. М. Барбарош теми.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Дисертація за характером і змістом розглянутих питань є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням кримінологічної характеристики домашньої злочинності з визначенням ролі прокуратури в механізмі запобігання цьому суспільно небезпечному явищу. У ній обґрунтовано низку нових концептуальних положень, висновків і рекомендацій, що мають важливе теоретичне та практичне значення.

Ціла низка результатів і висновків, які з них слідують, були отримані вперше і мають достатній ступінь наукової новизни. Вперше обґрунтовано статус прокуратури як суб'єкта запобігання домашній злочинності в Україні шляхом аналізу координаційної діяльності та формулювання системи заходів (загальносоціальні та спеціально-кримінологічні) запобігання кримінальним правопорушенням у домашній сфері.

Запропоновано домашню злочинність розглядати як самостійний об'єкт кримінологічного дослідження із таких методологічних позицій: 1) кримінальне правопорушення, вчинене в домашній сфері, охоплює умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного, економічного або сексуального насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою кривдник (кривдниця) перебуває (перебував) у шлюбних відносинах (державних або цивільних) і в результаті яких настало погіршення сімейно-побутових відносин; 2) домашню злочинність можна розглядати як сукупність суспільно небезпечних діянь, що передбачають

фізичні, словесні, моральні та економічні образи й примус для залякування і отримання влади одних членів сім'ї над іншими; 3) домашня злочинність містить у собі характеристику п'яти основних видів кримінальних правопорушень, які вчиняються особою-кривдником у домашній сфері, а саме: домашнє насильство (ст. 126-1 Кримінального кодексу (КК) України), незаконне проведення абортів або стерилізації (ст. 134 КК України), примушування до шлюбу (ст. 151-2 КК України), зґвалтування (ст. 152 КК України), сексуальне насильство (ст. 153 КК України).

Надано кримінологічну характеристику особи, яка вчиняє кримінальне правопорушення в домашній сфері, сукупність ознак (соціально-демографічних, соціально-рольових, кримінально-правових та морально-психологічних) якого впливає на формування індивідуально-профілактичного запобігання серед зазначеної категорії суб'єктів, а також наведено кримінологічну типологізацію осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення, що утворюють домашню злочинність, шляхом виділення за ступенем стійкості агресивно-насильницького спрямування основних типів (легковажний; проміжний; агресивний; злісний).

Авторкою розроблено пропозиції щодо вдосконалення законодавства України в частині антикриміногенного впливу на домашню злочинність.

Результати дисертаційного дослідження опубліковані у фахових виданнях України, а також представлені у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях і круглому столі. Публікації повністю відповідають предмету дослідження і вирішують завдання, що були поставлені в дисертації. Отримані висновки й результати авторки з відповідної тематики були впроваджені в ряді профільних закладів вищої освіти України. Таким чином, дисертаційне дослідження Барбарош Лариси Миколаївни виконане на достатньому науково-методичному і методологічному рівнях.

Результати і положення дисертації, які виносяться на захист, відповідають всім вимогам щодо здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість результатів дослідження, положень та висновків дисертаційної роботи Барбарош Лариси Миколаївни не викликають жодних зауважень. Вони логічно витікають із тексту дисертаційного дослідження та базуються на власних судженнях авторки, зібраних матеріалах, їх аналізі та узагальненні. Подані пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України оформлені належним чином, мають важливе теоретичне та практичне значення. Висновки дисертаційної роботи логічно витікають із отриманих результатів, а рекомендації базуються на висновках дослідження.

Емпіричну базу дослідження становлять дані офіційної статистики Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України за 2013–2021 рр.; зведені дані вивчення матеріалів 242 кримінальних проваджень за ст. 126-1, 134, 151-2, 152, 153 КК України (у період 2019–2021 рр.); результати зведеного анкетування 109 суддів та працівників правоохоронних органів (прокурорів, працівників органів досудового розслідування, кримінальної поліції, превенції). У роботі також використано власний досвід роботи дисертантки в органах прокуратури України.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Результати дослідження, що виносяться на захист, отримані завдяки всебічному використанню комплексного підходу, який передбачає поєднання низки різноманітних методів наукового пізнання – загальнонаукових та спеціальних методів, а саме: діалектичний метод застосовано для проведення комплексного дослідження правового регулювання запобіжної діяльності прокуратури, а також стану, тенденцій та детермінант домашньої злочинності; за допомогою структурно-функціонального методу виокремлено, досліджено та обґрунтовано домашню злочинність як об'єкт кримінологічного дослідження; порівняльно-правовий метод використано для узагальнення зарубіжного досвіду запобігання домашній злочинності; логіко-юридичний метод сприяв визначенню прогалин та суперечностей у взаємодії прокуратури, поліції та громадськості щодо запобігання домашній злочинності; статистичний метод сприяв опрацюванню емпіричної бази як джерела надходження відомостей про предмет дослідження; соціологічні методи використані під час здійснення анкетування суддів та працівників правоохоронних органів; завдяки методу кримінологічного моделювання отримано певну інформацію про прояви домашньої злочинності у минулому, встановлено, що дана злочинність існує реально, однак має глибинні причини, які мають латентну складову.

Методологічні підвалини таких досліджень забезпечили раціональне поєднання емпіричних та теоретичних методів. Адже перші є ефективними знаряддями отримання й підтвердження лише фактичної інформації (тобто такої, що пов'язана з конкретними ситуаціями, подіями, обставинами тощо). Для обґрунтування ж загальних положень чи висновків застосовано інструментарій теоретико-критичного аналізу, що базується на закономірних принципах побудови аргументаційних процедур. Тим самим окреслено принципівий характер висновків, який неможливо обґрунтувати виключно емпіричними спостереженнями домашньої злочинності чи шляхом статистичних досліджень.

Проведене дослідження дозволило автору вирішити низку теоретичних та практичних проблем діяльності прокуратури як суб'єкта запобігання домашній злочинності на основі наданої кримінологічної характеристики.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі можуть бути використані у:

– *правотворчій діяльності* – у процесі підготовки пропозицій щодо внесення змін до чинного законодавства України;

– *практичній діяльності* – для виконання завдань щодо запобігання кримінальним правопорушенням у домашній сфері (акт впровадження Головного управління Національної поліції в Чернігівській області від 07 липня 2022 р.);

– *науковій роботі* – для подальшого розроблення та наукових досліджень проблематики запобігання домашній злочинності в Україні (акт про впровадження Академії Державної пенітенціарної служби від 19 грудня 2022 р. № 15-58/а);

– *освітньому процесі* – під час початкової підготовки кандидатів на посади прокурорів та підвищення кваліфікації прокурорів з метою розвитку професійної компетентності за напрямом виконання завдань координаційної діяльності прокуратури як суб'єкта запобігання домашній злочинності (довідка про впровадження Тренінгового центру прокурорів України від 13 січня 2023 р. № 2/1-03/28; акт про впровадження Одеського державного університету внутрішніх справ від 28 серпня 2023 р.).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота Л. М. Барбарош складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять 10 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (228 найменувань) та чотирьох додатків.

Анотація у стислій формі представляє основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, в яких викладені основні результати представленого дослідження. Анотація викладена українською і англійською мовами. У вступі визначено об'єкт і предмет дослідження, наведено актуальність обраної теми та інформацію про апробацію дисертації на профільних заходах.

У розділі 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження прокуратури як суб'єкта запобігання домашній злочинності в Україні» встановлено, що кримінальне правопорушення, вчинене в домашній сфері, охоплює умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного, економічного або сексуального насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою кривдник (кривдниця) перебуває (перебував) у шлюбних відносинах (державних або цивільних) і в результаті яких настало погіршення сімейно-побутових відносин. На підставі проведеного дослідження домашню злочинність визначено об'єктом кримінологічного

дослідження, а тому її можна розглядати як сукупність суспільно небезпечних діянь, що передбачають фізичні, словесні, моральні та економічні образи й примус для залякування і отримання влади одних членів сім'ї над іншими.

Запропоновано домашню злочинність розглядати як самостійний об'єкт кримінологічного дослідження із таких методологічних позицій: 1) кримінальне правопорушення, вчинене в домашній сфері, охоплює умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного, економічного або сексуального насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою кривдник (кривдниця) перебуває (перебував) у шлюбних відносинах (державних або цивільних) і в результаті яких настало погіршення сімейно-побутових відносин; 2) домашню злочинність можна розглядати як сукупність суспільно небезпечних діянь, що передбачають фізичні, словесні, моральні та економічні образи й примус для залякування і отримання влади одних членів сім'ї над іншими; 3) домашня злочинність містить у собі характеристику п'яти основних видів кримінальних правопорушень, які вчиняються особою-кривдником у домашній сфері, а саме: домашнє насильство (ст. 126-1 КК України), незаконне проведення абортів або стерилізації (ст. 134 КК України), примушування до шлюбу (ст. 151-2 КК України), зґвалтування (ст. 152 КК України), сексуальне насильство (ст. 153 КК України).

У розділі 2 «Кримінологічна характеристика домашньої злочинності в Україні» з'ясовано, що загальні (макрорівень) детермінанти домашньої злочинності мають своє коріння у кризових процесах, зумовлених глибокими соціально-економічними перетвореннями, що переживає Україна (події на Майдані, зміна керівництва держави, органів державної влади та місцевого самоврядування, перезавантаження правоохоронної системи та суду, кардинальні зміни в суспільно-політичному й економічному житті країни за останні декілька років, політичні протиріччя, інтенсивні процеси міграції, урбанізації, пандемія COVID-19, війна в Україні тощо), у контексті яких відбувається криміналізація сімейно-побутових відносин.

До спеціальних (мікрорівень) детермінантів домашньої злочинності за результатами дослідження віднесено: сімейне неблагополуччя; бідність, соціальну нерівність й дезадаптацію особи; вікові, психічні та інші особистісні особливості; фонові явища (вживання алкоголю та наркотиків); відсутність можливості реалізуватися у суспільно корисній діяльності; пропаганда у ЗМІ сцен антисуспільної поведінки; вплив асоціального середовища.

Запропоновано під особою, яка вчиняє кримінальні правопорушення в домашній сфері, розуміти сукупність її соціально-демографічних, соціально-рольових, кримінально-правових та морально-психологічних ознак і властивостей, що виявляються у злочинній поведінці, детермінованій агресією до сімейного оточення. Визначено цілісну кримінологічну характеристику особи злочинця, що вчиняє кримінальне правопорушення в домашній сфері.

Виокремлено та розкрито зміст найбільш притаманних жертвам домашньої злочинності характеристик (соціально-демографічні, кримінально-правові, морально-психологічні). З'ясовано, що більшість із жертв домашньої злочинності вели аморальний, асоціальний, паразитичний спосіб існування, жили за рахунок винного, зловживали алкоголем й наркотиками. На фоні поведінки дорослих членів сім'ї головними і найбільш стійкими чинниками віктимності дітей у домашній сфері є такі: а) характеристики дитини, пов'язані з її віковими особливостями; б) ситуації, у яких перебуває дитина і специфіка відповідної ролі, що вона виконує у певній ситуації.

Розділ 3 «Заходи запобігання прокуратурою домашній злочинності в Україні» обґрунтовано статус прокуратури як суб'єкта запобігання домашній злочинності в Україні шляхом аналізу координаційної діяльності та формулювання системи заходів (загальносоціальні та спеціально-кримінологічні) запобігання кримінальним правопорушенням у домашній сфері. Під координаційною діяльністю прокуратури запропоновано розуміти діяльність, що спрямована на узгодження заходів запобігання вчиненню кривдником в сім'ї кримінального правопорушення, надання всебічної допомоги жертві такої злочинності, а також притягнення до кримінальної відповідальності кривдника (кривдниці).

Сформульовано науково обґрунтоване визначення поняття «загальносоціальне запобігання прокуратурою домашній злочинності», а саме – це комплекс заходів правового, організаційного, технічного, фінансового та іншого характеру, що реалізуються прокуратурою як суб'єктом запобіжної діяльності та спрямовані на усунення, блокування, нейтралізацію детермінант, які породжують та обумовлюють протиправну поведінку кривдника у домашній сфері. Визначено головні загальносоціальні заходи запобігання прокуратурою домашній злочинності.

Сформульовано визначення поняття «спеціально-кримінологічне запобігання прокуратурою домашній злочинності», під яким запропоновано розуміти такий вид практики, який здійснюється на концептуальній науковій основі, спрямованої на недопущення в домашній сфері вчинення кривдником кримінального правопорушення, де спеціально-кримінологічне запобігання має виступати як певна сукупність профілактичних заходів на ранній стадії вчинення такого правопорушення. Обґрунтовано, що спеціальна діяльність прокуратури, як суб'єкта запобігання кримінальним правопорушенням у домашній сфері, має здійснюватися у формі координаційної роботи з іншими правоохоронними органами шляхом реалізації кримінологічної профілактики, відвернення та припинення даних правопорушень, включаючи й кримінального характеру, що ґрунтується на нормативно-правовій основі та спрямована на недопущення виникнення і розвитку детермінант, які породжують і обумовлюють їх вчинення.

Виокремлено заходи спеціально-кримінологічного запобігання домашній злочинності: заходи, спрямовані на виявлення причин і умов вчинення кривдником у сім'ї кримінального правопорушення; заходи, які вимагають постановки кривдника (кривдниці) на профілактичний облік; заходи, спрямовані на підтримку сім'ї; віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень, що вчиняються в сім'ї; створення програми довіри громадян до правоохоронних органів щодо запобігання домашній злочинності.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані Барбарош Ларисою Миколаївною результати дисертаційного дослідження щодо діяльності прокуратури у запобіганні домашній злочинності рекомендуються для використання у діяльності закладів вищої освіти, в науково-дослідних розробках установ й організацій, дослідниками при написанні статей та монографій, плануванні досліджень за даним напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу Л. М. Барбарош, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. Так, об'єктом дослідження автором визначено кримінальну юстицію України в механізмі запобігання домашній злочинності, що є досить дискусійним. Також потребує уточнення, що саме автор відносить до означеного предмету дослідження, оскільки, у чинному Законі України «Про прокуратуру» (2014 р.) вилучено спеціальну норму щодо діяльності прокуратури як суб'єкта запобігання кримінальним правопорушенням, тобто закон не передбачає кримінологічної діяльності прокуратури в сучасних умовах. Ця теза підтримується й у розділі 3 дослідження: «І хоча діяльність прокурора напряду не пов'язана із запобіганням домашній злочинності, але об'єктивно залежить від ефективності реалізації нею основної функції – це захист прав і свобод людини у різних сферах її діяльності».

2. Автор фрагментарно розглядає та аналізує категорію «кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень», зробивши акцент лише на її елементно-компонентному складі, хоча виходячи зі змісту розділів дисертації саме вона є предметом і основним результатом дослідження. Сьогодні у кримінології немає ясності в питаннях, чи є кримінологічна характеристика продуктом практичної діяльності із

виявлення та розслідування конкретного кримінального правопорушення, чи вона – результат наукового узагальнення певної категорії кримінальних проваджень; чи охоплюються нею тільки кримінальні правопорушення або й заходи запобігання; чи є вона результатом кримінологічного аналізу в аспекті предмета дослідження (розділ 2 дисертації) або представляє його запобіжну програму (розділ 3 дисертації); яке її методологічне і методичне значення тощо. Ці питання є принциповими, тому уникати їх не потрібно.

3. Викликає певний інтерес думка здобувача щодо діяльності прокуратури на дотримання встановленого Європейським судом з прав людини принципу ретельності (сумлінності), що передбачає, поряд з іншим, запобігання домашній злочинності (насильства за ознакою статі) на основі «ex officio» (справа «Бранко Томашич та інші проти Хорватії», 2009 р.), тобто з урахуванням вимог ефективної реалізації законів, що захищають жертв кримінальних правопорушень. Практика засвідчила, що чим серйозніше правопорушення чи вищий ризик подальших правопорушень, тим більша ймовірність того, що переслідування потрібно продовжувати в інтересах суспільства, навіть якщо постраждалі відкличуть свої скарги. Відтак, Європейський суд з прав людини рекомендує й від прокурорів вимагати діяти на основі «ex officio».

4. У межах п. 10 загальних висновків авторка наголошує на спеціальній діяльності прокуратури, як суб'єкта запобігання кримінальним правопорушенням у домашній сфері, яка має здійснюватися у формі координаційної роботи з іншими правоохоронними органами шляхом реалізації кримінологічної профілактики, відвернення та припинення даних правопорушень, включаючи й кримінального характеру, що ґрунтується на нормативно-правовій основі та спрямована на недопущення виникнення і розвитку детермінант, які породжують і обумовлюють їх вчинення.

У цьому аспекті викликає певний інтерес взаємодія прокуратури й органів пробації, позаяк запровадження пробації є дієвим інструментом, прогресивною системою впливу на засудженого за вчинення домашнього насильства без застосування покарання у виді позбавлення волі.

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Лариси Миколаївни Барбарош є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

1. Дисертаційна робота **Барбарош Лариси Миколаївни на тему «Прокуратура як суб'єкт запобігання домашній злочинності в Україні»**, подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні кримінологічних задач запобігання кримінальним правопорушенням в умовах чинного законодавства й реформування інституцій сектору безпеки.

2. Дисертація «Прокуратура як суб'єкт запобігання домашній злочинності в Україні» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283 та від 19 травня 2023 р. № 502), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами від 21 березня 2022 р. № 341 та від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор – **Барбарош Лариса Миколаївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».**

Офіційний опонент:

Провідний науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

Дмитро ТИЧИНА

